

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 11

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1862 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-noyabrda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori

Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. profesor

Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori

Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi

Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dotsenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dotsenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dotsenti, Turkiya

Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Hakimov Nazar Hakimovich, PhD in Philology, Professor.

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay – Doctor of Economic Sciences, Professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich – Doctor of Technical Sciences, Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich – Doctor of Philosophy, Professor at TSUE
Isakov Janabay Yakubbayevich – Doctor of Philosophy, Professor at TSUE
Xalikov Suyun Ravshanovich – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor at TSUA
Rustamov Ilhomiddin – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor at Fergana State University
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich – Doctor of Philosophy, Associate Professor at TSUE
Kamilova Iroda Xusniddinovna – Doctor of Philosophy, Associate Professor at TSUE
G'afurov Doniyor Orifovich – Doctor of Philosophy (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich – Doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor at Alfraganus University
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich – Doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor at TSUE
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi – Doctor of Philosophy, Associate Professor at TSUE
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna – Senior Lecturer at TSUE
Babayeva Zuhra Yuldashevna – Independent Researcher at TSUE

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Iqtisodiyotning pul mablag'lari bilan ta'minlanganlik darajasini oshirish yo'llari.....	16
Sindarov Sherzod Egamberdiyevich, Yusupov Muxammadali Soxib o'g'li	
Driving economic growth through service exports.....	20
Rahimov Eshmurod Normuradovich	
Raqamli transformatsiya sharoitida jamoat tashkilotlarini boshqarishni takomillashtirishda jahon tajribasi.....	27
Raxmonov Abduxalil Rasulovich	
Raqamli marketing va mijozlar bilan ishlashning yangi usullari.....	31
Ummatov Avaz Muydinovich	
Soliq tushumlarini shakllantirish ko'rsatkichlari asosida soliq salohiyatini baholash usullari	35
Jo'raev Husan	
Bevosita soliqqa tortish darajasini ko'paytirish omillari.....	41
Qodirov Baxodir Qudratovich	
Tijorat banklarining xo'jalik subyektlari bilan amalga oshiriladigan muddatli valyuta operatsiyalarini rivojlantirish	47
Ibodullaeva Ma'rifat To'liqin qizi	
Tovarlarning monopol yuqori (past) narxlarini aniqlashni takomillashtirish masalalari.....	52
Mingboev Asqar Qandaharovich	
Bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruvni takomillashtirishga oid xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	59
Ro'ziboyev Muhiddin Xushnudovich	
Harnessing foreign direct investment for sustainable economic growth in Central Asia: policy challenges and opportunities.....	63
Mukhammedova Azizakhon Ikromjon kizi	
Mintaqa innovatsion faoliyatida tavakkalchilikni boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari.....	68
Sapayeva N.K.	
Examining Uzbekistan's foreign trade indicators	72
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
Yo'l bo'yidagi xizmat ko'rsatish infratuzilmasini baholash: xizmat sifati va transport xavfsizligini oshirish.....	78
Egamberduyev Odil Buriboyevich	
Роль инноваций в гибком управлении проектами.....	82
Касимова Наима Жахангировна	
Sug'urta bozorini tartibga solishni takomillashtirish yo'llari.....	87
Tursunova Maftuna Agzamovna	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirishda madaniy turizm resurslarining o'rni va roli	91
Ro'zmetov Baxodir Shomurotovich	
Sug'urta kompaniyalarining kapital bozoridagi emission faolligini oshirishning iqtisodiy asoslari	97
Shodmonova Munisa Nizamjon qizi	
Korxonaning tashqi bozorga chiqishida marketing strategiyasining samaradorligini baholash.....	104
Akramov Bo'ribek Faxriddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalar innovatsion faoliyatini boshqarish	110
Saipova Dilnoza Shuxratovna	
Xalqaro standartlar asosida kapital qo'yilmalar hisobini takomillashtirish	114
Egamberdieva Salima Rayimovna, Bozorov Yashnarbek Xayrulla o'g'li	
Investitsiyalar samaradorligini baholash va ularga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	120
Jo'raev Paxlavonjon Usarovich	
Soliq qarzдорliklarini yuzaga kelishining ilmiy nazariy asoslari tadqiqi	127
Ostonaqulov Alisher Abdurashidovich	

Korxonalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash va ularga imtiyozlar berishni takomillashtirish masalalari.....	132
Z.T. Mirzayev	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalarda raqamli marketingning ahamiyati.....	139
M.Vohobjonova	
Положение электронной коммерции на международном и национальном уровнях	142
Абдуганиев Учкун Хабибулла угли, Орифбоев Озод Азатович	
Korporativ resurslardan samarali foydalanish orqali kichik biznes subyektlarini barqaror rivojlantirish va samaradorligini oshirish.....	148
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna	
Qishloq xo'jaligida kartoshka ishlab chiqarish funksiyasi.....	151
Avazmurodov Islom Nusratullo o'g'li, Muratov Shukrullo Abduraimovich	
Tovar-moddiy resurslar harakati bo'yicha logistik muammolar va ularni bartaraf etishning samarali yechimlari	155
Sherzod Xolmurodovich Pardayev	
Ta'lim va ilm-fan sohasida inson kapitali konsepsiyasining amalga oshish bosqichlari yo'nalishlari.....	159
Nasretdinova Aziza Adxamjonovna , Bozarov Elyor Boboqulovich	
Влияние цифровой валюты центральных банков (CBDC) на международную торговлю и финансовые отношения: Анализ и перспективы	164
Номозали Хайдаров	
Raqamli transformatsiya va tadbirkorlik: kichik biznes uchun yangi imkoniyatlar va chora-tadbirlar	167
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich, TDIU magistranti	
O'zbekiston respublikasida aholini samarali ish bilan ta'minlash istiqbollari.....	172
Raxmatullayeva Shahnoza Xamidovna, Sadriddinova Sevinchxon Sadriddin qizi	
Aylanma mablag'lar aylanuvchanligini tezlashtirishning asosiy yo'llari	179
Fayziyev Oybek Raximovich	
Mintaqada to'qimachilik sanoatining iqtisodiy holati tahlili (Xorazm viloyati misolida)	185
Xudoyorova M.O	
Мировой опыт стратегического управления финансовыми ресурсами акционерных обществ.....	190
Абдалиев Айдос Бахтиярович	
Sug'urta faoliyatida axborot jarayonlarini vtomatlashtirishning nazariy asoslari.....	196
Shakirov O'tkirbek Taxirovich	
Yerlardan maqsadli foydalanishni aniqlash uslubi.....	199
Yunusov Begench Mavlanberdievich	
Iqtisodiyotda real sektorning ahamiyati va uning rivojlanishi.....	204
Amirqulov Umarali Akram o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni baholash amaliyoti va indikatorlari	208
Feruza Raxmatova Yusupjanovna	
O'zbekistonda korxonalarni boshqarishda raqamli texnologiyalardan qo'llash yo'nalishlari	213
Qo'chqorov Tohir Safarovich, To'ychiyev Akmaljon Abdulatif o'g'li	
Agroklastarlarning tadbirkorlikni rivojlantirishdagi ahamiyati	219
Qurbonov Alisher Boboqulovich	
"Yashil" Iqtisodiyotni rivojlantirishda turizmga investitsiyalarning roli.....	224
Azimov Olimjon Orifovich	
Raqamli texnologiyalar asosida aholini ro'yxatga olish jarayonlarini samarali tashkil etish	236
Annazarova Barno Rustamovna	
Qishloq xo'jaligida sug'oriladigan yerlar unumdorligini oshirishni iqtisodiy rag'batlantirishning dolzarb masalalari.....	242
Isaxanov Muslimjon Ma'rifjon o'g'li	

Logistika va uning sanoat mahsulot ishlab chiqarish tannarxiga ta'sirini kamaytirish	246
Zokirjonov Asadbek Otabek o'g'li	
Sug'urta kompaniyalari moliyaviy risklarini baholash	249
Baymuratova Gulirayxon Tursunbaevna	
Tadbirkorlik salohiyati tushunchasining rivojlanish bosqichlari	255
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Qishloqlarning resurs salohiyati iqtisodiy kategoriya va iqtisodiyotning agrar sektorini rivojlantirishning zaruriy sharti sifatida	260
Tursunpo'latov Farxodjon Xoshimjon o'g'li	
Kommunal xizmatlarni rivojlantirishda xorij tajribasidan foydalanish	265
Mardanova Mohidil Otabek qizi	
Analysis of factors affecting the sustainable development of transport networks in Khorezm	269
Karimboev Dilshod Davronbek o'g'li	
Tijorat banklari moliyaviy boshqaruv tizimini tashkiliy mexanizmini takomillashtirish	274
Lutfullo Xalimovich Qadirov	
Использование социальных сетей как инструмента маркетинга для фермеров	278
Назарова Гулрух Умаржонова	
O'zbekiston transport-logistika tizimida logistika samaradorligi indeksi (LPI) va uning tadbirkorlik subyektlari faoliyatidagi ahamiyati	283
Ismoilov Narimonjon No'monjon o'g'li	
Davlat maqsadli dasturlarini imtiyozli kreditlash tizimining mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishidagi o'rni	287
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li	
O'zbekistonda potensial YaIM.ning ekonometrik tahlili	293
Djabbarov Raximjon Abdullaevich	
Tibbiyot muassasalarini kafolatlangan tibbiy xizmatlar paketi asosida moliyalashtirish tizimini takomillashtirish masalalari	298
Muxammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
Стратегии развития медицинских организаций в Узбекистане	313
Исломбек Умиров	
Kambag'allikka qarshi kurashning falsafiy va ijtimoiy asoslari: Tarixiy tahlil	321
Iloxmjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Innovatsion loyihalar va startaplarni moliyalashtirishda venchur fondlarining ahamiyati	329
Atamuradov Sherzod Akramovich	
Reforms in higher education institutions of the republic of uzbekistan	334
Gafurov Anvar Bazarbayevich	
Namangan viloyati qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalarining faoliyati samaradorligini ta'minlash holati va tahlili	343
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li	
Increasing the innovation potential of construction materials industry enterprises	350
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
Jahon savdo tashkiloti doirasida to'qimachilik mahsulotlarining xalqaro savdosi	356
Nurboyev Jaloliddin Mamadiyevich, Abduvohidov Behzod	
Farg'ona vodiysida turizm xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari tahlili	361
Mamatqulov Zarifbek Sharifjonovich	
Qishloq xo'jaligida investitsiya faoliyatini moliyalashtirishni takomillashtirish chora-tadbirlari	366
Ko'chqarov Fayzullo Abdujabborovich	
Tarkibiy o'zgarishlar sharoitlarida xo'jalik yurituvchi subyektlarda investitsiyalarni faollashtirish	376
M.J.Nabiyeva	
O'zbekistonda aholi omonatlari va ularni kafolatlash tizimi	382
Xakimov Zohid Norbo'tayevich	

Взаимодействие образования и бизнеса с элементами дуального образования	389
Баходурова Сулхия Азизхожаевна, Акрамова Зарринахон Башировна, Ли Марина Рудольфовна, Ромашкин Роман Анатольевич, Мухтарова Доната Равshanбековна	
O'zbekistonda yashirin iqtisodiyot darajasini qisqartirishda samarali yondoshuv.....	396
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
To'qimachilik sanoati korxonalarida innovatsion rivojlanish strategiyalarini takomillashtirish zaruriyati.....	403
Sarimsafov Doniyor Xomidovich	
Xorazm viloyatida hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasini baholash	409
Madraximov Kaxramon Egamberganovich	
O'zbekistonda aholini uy-joy bilan ta'minlashdagi murakkabliklar va ularning yechimlari.....	414
Xannarov Komiljon Karimovich	
Elektron hukumatdan smart hukumatga	419
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
Tadbirkorlik va kichik biznesni rivojlanishi va samaradorligining nazariy-uslubiy asoslar	426
Axtova Shahnoza	
O'zbekistonda banklar faoliyatini tartibga solishning zamonaviy mexanizmlari	432
Abdullaev Suyun Artikovich	
Raqamli transformatsiya va hududlarning inklyuziv iqtisodiy o'sishini ta'minlash yo'llari.....	436
Zokirova Bahora Zokir qizi	
Market research strategies in the global tech industry: a comparative study of apple, samsung, and huawei	440
Abbos Ruzmamatov	
Strategic analysis of innovation development in manufacturing enterprises: approaches, challenges, and future perspectives.....	444
Musayeva Shoirazimovna	
Kichik biznes subyektlarini raqobatbardoshligini oshirishda moliyalashtirish texnologiyasi	452
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Boshqarish jarayonlarini samaradorligini oshirish orqali iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash	459
Xojamurodov Asqarjon Jalolovich, Usmonov Suxrob Zayniddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyotda axborot texnologiyalarining o'rni: amalga oshirish imkoniyatlari va kelajak istiqbollari	469
Kurbanov Farrux Uktamovich	
Kichik biznes uchun investitsion muhit jozibadorligining ko'rsatkichlari tahlili	469
Jurayev Elyorbek Sobirjon o'g'li, Nabiyeva Muhabbat Djabirxanovna	
Fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishda inflyatsiya ko'rsatkichining ekonometrik tahlili	475
Hakimov Hakimjon Abdullo o'g'li	
Bandlikni ta'minlashning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish	479
Karimjonov Muhammadrasul To'liqinjon o'g'li	
O'zbekiston mintaqalarida turizmni rivojlantirishni boshqarishda davlat-xususiy sherikligi mexanizmidan foydalanishning konseptual modelini ishlab chiqish	485
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
O'zbekiston mintaqalarida turizmni rivojlantirishni boshqarishda davlat-xususiy sherikligi mexanizmidan foydalanishning konseptual modelini ishlab chiqish	485
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
Аутсорсинг и рост сферы услуг: воздействие на занятость (практика США)	494
Назаров Зиёвуддин Шарофиддинович	
Restoran xizmatlari sohasi ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini oshirishda marketingning zamonaviy konsepsiyalarini qo'llash.....	501
Ibodov Kamoliddin Mamatqulovich	
The revenue manager in the hospitality industry	507
Kalandarova Gulnoza	

Davlat moliyaviy nazoratini joriy etilishi bo'yicha ayrim xorijiy davlatlar tajribalari	510
B.Turabov	
Barqaror rivojlanishni ta'minlashning hududiy xususiyatlari.....	517
Baxtiyorova Dildora	
Elektr energiyasi samaradorligini yaxshilashga innovatsion va strategik yondashuvlar.....	521
Doliyev Shoxabbos Qulmurot o'g'li	
Don maxsulotlari sifat ko'rsatkichlariga sovuq konditsionerlash tizimini samaradorligini tahlil qilish	525
Yusupov Azamat Alijonovich, Akramova Gulhayo Abidovna	
O'zbekistonda tijorat banklarini rivojlantirish va transformatsiya qilish istiqbollari	532
Mutalova Mohira	
Optimizing crisis-handling mechanisms in commercial banks	537
Muydinov Muhammadsardor Abdukayum ugli	
Ochiq bank (open banking) faoliyatining xalqaro tajribasi va o'zbekistonda qo'llanilishi	541
Xoshimov Elmurod Abdusattorovich, Abduvahobov Shohruh Xolmo'min o'g'li	
Mikrosug'urtaning kichik biznes risklarini sug'urtalashning innovatsion mexanizmi sifatidagi ahamiyati	549
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
Agroklastarlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish	553
Topildiev Soxibjon Raximjonovich, Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna	
Econometric analysis and adjustment of agricultural production processes.....	563
Makhambetova Uringul	
The importance of investing investment in fixed capital.....	568
Sindarov Sherzod Egamberdiyevich, Ruzimatov Sanjarbek Qosimjon ugli	
Kichik biznes iqtisodiy samaradorligini oshirishda kasanachilik va mahalliy yetkazib beruvchilarni rivojlantirish	573
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlari bozorining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	577
Zaidov Islom Ibragimjonovich	
Respublika iqtisodiyotining innovatsion salohiyati va undan foydalanish.....	583
Olchinboyev Otabek Abdusamad o'g'li	
Математическое моделирование забойки при использовании вв с экспоненциальным внешнем воздействием	587
Джураева Нодира Мурадullaевна	
Kichik biznes subyektlari faoliyatini moliyaviy ta'minoti masalalari.....	593
Aymurzaeva Gulnaz Puxarbaevna	
Logistika harajatlarini optimallashtirish shartlari.....	598
N.B. Shanazarova	
G'o'zaning yangi tizmalari tolasining sifat ko'rsatkichlari	603
X.A.Boltabaev, X.A.Mamadjonov	
Aholi turmush darajasi baholashda daromadlarning ahamiyati	607
Tursunov Farxod Baxodir o'g'li, Qambarov Bahriddin Panji o'g'li	
Xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining nazariy va normativ-huquqiy asoslari.....	618
Ametova Nasiba Danilovna	
Nodavlat notijorat tashkilotlar boshqaruvida zaifliklar	622
Odilbekova Dilnoza Murataliyevna	
Respublika iqtisodiyotida oziq-ovqat sanoatini rivojlanish tendensiyalari	626
Baxritdinov Sherzodbek Bahodirovich	
Qurilish materiallari sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirishning xorijiy ilg'or davlatlar tajribasi	631
Qaxxorov Shoxruxbek Shavkatjon o'g'li	
Порядок аудита лизинговых операций	636
Турсунов Улугбек Сативолдиевич	

Fond bozorida aksiyalar muomalasi tahlili.....	641
Quvondiqov Muhammad Quvondiqovich	
Низкоуглеродное развитие: ключевой фактор устойчивого развития в узбекистане и мировом контексте	646
Исламов Шохзод Шухрат ўғли	
Устойчивое управление ресурсами: роль государственного управления, квоты на природные ресурсы и производительности энергии.....	653
Ибрагимов Захид Тахирович	
Milliy iqtisodiyotda sanoat korxonalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash va rivojlantirish usullari.....	661
Yuldashev Fozil Turapovich	
Food security problems.....	667
Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Waste management in the dairy industry	669
Shukurov Izzatullo Khikmatullaevich	
Sanoat korxonalariga kiritilgan investitsiyalar samaradorligining ilmiy-nazariy asoslari	675
Feruza Hojiqulova Dona qizi	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini eksport salohiyatini oshirishda vujudga kelayotgan muammolar va ularning yechimlari	683
Yuldasheva Dildora Kamiljan qizi	
O'zbekistonda budjet tashkilotlarida moliyaviy nazoratini olib borishning ustuvor yo'llari	687
Alxanova Feruza Faxritdinovna	
O'zbekistonda davlat xaridlari tizimini takomillashtirish.....	691
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich, Mamasoliev Abrorbek Abdug'ani o'g'li	
Kichik tadbirkorlik tarkibiy tuzilmasi takomillashuvida tarmoq bo'yicha ixtisoslashuv jarayonlarining ahamiyati va ularning rivojlanganlik darajasiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar	696
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
Raqamli platformalar orqali yashil mahsulotlar va xizmatlarni rivojlantirish	709
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
Development and practical application of financial security indicators at the regional level: The case of Uzbekistan	715
Elmurodov Shohzod Shavkatovich	
Boshqaruv psixologiyasining terminologik tahlili va semantik xususiyatlari	720
Norboyeva Dilafruz Jumaqulovna	
Mintaqa ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga kiritilgan investitsiyalarning iqtisodiy-statistik tahlili.....	724
Tursunpulat Davronovich Maxmudov	
Paxta-to'qimachilik klasterlar mahsulotlar eksportini motivatsiyalash mexanizmini takomillashtirish	730
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish huquqiy kafolatlari	735
Usmonov Shavkatjon Shukurovich	
Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning amaliy jihatlari.....	744
Muslitdinov Nodir Xojievich	
Korxonalarda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini joriy etish sharoitida strategik loyixa boshqaruvi.....	750
Orifali Samandarovich Tursunov, Xalilov Jaxangir Jalolovich	
Globallashuv sharoitida jahon iqtisodiyoti va xalqaro fond bozori holati tahlili	756
Shamsiev O'ktam Sayfitdinovich	
Qishloq xo'jaligi korxonalari innovasion faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'llari.....	764
Shaniyazova Zamira Oralbaevna	

Raqamli transformasiya jarayonlarining bank xizmatlari sifati va xavfsizligini oshirishga ta'siri.....	772
Qodirov Bekzod Xushnud o'g'li	
Tijorat banklari ipoteka xizmatini raqamlashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	776
Jabbarov Majidbek Erzodovich	
Fermer xo'jaliklari faoliyati samaradorligini statistik usullarda baholash.....	780
Murodov Jahongir Choriyevich	
Sanoat korxonalarida moliyaviy barqarorlik, ularni hisoblash va oshirish yo'llari.....	784
Makhkamova Shakhruza Bahodir qizi	
O'zbekistonda tadbirkorlik salohiyatini rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar.....	788
G'ofurjon Shermatov G'ulamovich, Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tannarxni pasaytirishda ish vaqtidan samarali foydalanish va mehnat sig'imi tahlili.....	794
Xamidova S.Ya.	
Umumta'lim muassasalari xarajatlarini moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish.....	799
Ummatov Avaz Muydinovich	
O'zbekiston respublikasi qishloq xo'jaligi tarmog'idagi tarkibiy-tuzilmaviy o'zgarishlarni statistik baholash.....	803
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
Measures for the development of tourism infrastructure in Uzbekistan.....	813
Khallieva Nargiza Rozikovna	
Turizm da raqamli texnologiyalarni qo'llash bo'yicha jaxon tajribasi.....	820
Jalolov Otabek Oybek o'g'li	
Формирование страхового бизнеса как стратегического сектора экономики.....	826
Тулаев Дилшод Юсуфович	
Особенности использования инструментов монетарной политики в зарубежных странах.....	831
Шомуродов Равшан Турсункулович	
Некоторые аспекты технологического развития в современной экономике.....	839
Ахмедов К.	
Формирование конкурентоспособных профессионалов для рынка.....	842
Ишимбаев Рафаэль Наильевич	
Влияние инвестиций на оценку эффективности использования интеллектуального капитала.....	848
Муртазаев Ардашер Зафар угли	
Navoiy viloyatida kichik biznes faoliyatini rivojlantirish holatini statistik bashorat qilish.....	853
Xushvaqova Durdona Islom qizi	
Foreign trade liberalization and its impact on a country's economic growth (in the case of countries).....	860
Sirajiddinov Nishanbay, Norkobilov Akobir	
Samarqand viloyati xizmat ko'rsatish sohasida kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatining rivojlanish holati tahlili.....	871
Umirov Islombek Furkatovich, Ozodxonov Islombek Zarifxon o'g'li, Turaqulov Ulug'bek Shovkat o'g'li	
O'zbekistonning jahon savdo tashkilotiga qoshilishi natijasida xom ashyolar importining yengillashishi va mahsulotga ketadigan xarajatlarning kamayishi masalalari.....	880
Z.K. Xashimova	
Yengil sanoat korxonalarining samaradorligini ekonometrik modellashtirish.....	885
Musurmonova Mahbuba Omonovna	
Yuqori malakali kadrlar tayyorlash samaradorligi iqtisodiy-statistik tahlili.....	892
Zaripova Mukaddas Djumayozovna	
Xususi kredit – kreditning zamonaviy turi sifatida.....	902
Sharbat Abdullaeva, Abdullaev Sardor Atxam o'g'li	

Jahon iqtisodiyotida yuzaga kelgan megatrendlarning o'zbekistonning tashqi savdo munosabatlariga ta'siri.....	907
Yangibaeva Dilafruz Polat qizi	
Issues of reflection of financial results in reports and improvement of audit	912
Muhammedova Dilfuza Anvarovna, Shukurov Farrux Shuxrat o'g'li	
Paxta-to'qimachilik klasterlar mahsulotlar eksportini motivatsiyalash mexanizmini takomillashtirish.....	918
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Mamlakatimizda uy xo'jaliklari iqtisodiy faolligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari	918
Abdullayev S.A.	
Etnografik turizm samaradorligini oshirishda xorij tajribasini qo'llash	922
Xakimov Dilyor Zafarovich	
Davlat muassasalarida inson resurslaridan foydalanish samaradorligining statistik tadqiqi	930
Xusanova Muxsina Kasimovna	
Raqamli marketing va barqaror strategiyalar orqali mintaqaviy investitsiyaviy jozibadorlikni oshirish: AHP asosidagi tahlil	937
Xolmurotova Diyoraxon Ibragimovna	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy salohiyatni rivojlantirishda qo'laniladigan strategiyalar	943
Turaboyev Ibroxim Ismoil o'g'li	
Innovatsion faoliyatni rivojlantirishning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi.....	948
Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich	
Issues of strategic planning in industrial enterprises.....	952
Ibragimov Isroil Usmanovich	
Sanoat korxonalarida tejamkor texnologiyalarni joriy qilishning iqtisodiy samaradorligi.....	958
Xakimov Umarxon Rustamjon o'g'li	
Цифровая экономика: концептуальные основы и ее влияние на трансформация рынка труда.....	962
Магруппов Азиз Юлдашевич	
Taraqqiyot strategiyasi va ma'muriy islohotlarning keyingi bosqichlari.....	971
Abdulla Abdukadirov	
Экономический эффект от внедрения международных образовательных стандартов в узбекистане	977
Олимова Бахора Шухратовна	
Ijtimoiy xizmatlat sohasini rivojlanish tendentsiyalari va davlat-xususiy sherikligini samarali shakllantirish mexanizmlari	981
Y.M.Xalikov	
Qurilish materiallari ishlab chiqarilishida kimyo sanoatining o'rni.....	988
Usmanov Baxtiyor Xusanboyevich	
Hududiy sanoatni rivojlantirishning ahamiyati va uning salohiyatini belgilovchi omillar	994
Choriyev Tolib A'zamovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida banklar faoliyatini innovatsion rivojlantirishning institutsional asoslari.....	999
Qosimova Mohigul Abduhamidovna	
Tasvirlarni intellektuallashtirishda filtrlash jarayoni va baholash algoritmlari	1004
Norboyeva Nafisa	
Model of application of the integrated report on the organisation's human capital in management accounting	1009
Ochilov Olmos Ikrom ugli	
To'qimachilik tarmog'ini iqtisodiy rivojlantirishda asosiy ko'rsatkichlarini modellashtirish va prognozlash yo'nalishlari.....	1018
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
O'zbekiston-Yaponiya yashil iqtisodiyoti sharoitida turizm soxasi bo'yicha xamkorlik.....	1023
Dadaxanov Shuxrat Abdumalikovich	

Изменение климата и зеленая экономика: стратегии и меры в узбекистане	1027
Хусаинов Равшан Рахимович, Ибрагимова Камола Саидбариевна	
O'zbekiston Respublikasining barqaror rivojlanishi: investisiya faoliyatining ustuvor yo'nalishlari	1033
Ochilov Akram Odilovich, Rahmonova Durdona Hasan qizi	
Xalqaro standartlar asosida ishlab chiqarish xarajatlarini hisobga olish	1040
Xamidova S.Y.	
Tijorat banklari tomonidan aholiga ko'rsatiladigan xizmatlarni takomillashtirish.....	1040
Rajabov S.	
Проблемы микрокредитования малого бизнеса и кредитная поддержка частного предпринимательства в республике Узбекистан	1045
Сохибов Ж.Т.	
Эмоциональный интеллект и его влияние на эффективность принятия решений лидерами.....	1049
Юлдашева Камола Касымджановна	
Sanoat korxnalarini investitsion jozibadorligini aniqlash usullari	1055
Anafiyayev Abdurashid Mamasidiqovich	
Tijorat banklari investitsion jozibadorligini oshirishda dividend siyosatining o'rni	1060
Azimjon Abdiraxmonov	
Mahalliy soliqlar va ularning iqtisodiy ahamiyati, soliq bazasini kengaytirish va soliq madaniyatini oshirishning nazariy asoslari	1065
Ravshanov Xurshid Akramovich	
Banklar samaradorligi va kapital yetarliclik ko'rsatkichi riski o'rtasidagi bog'liqlik tahlili.....	1069
Xoldorov Sardor Umarovich	
Управление процессом снижения транзакционных издержек в условиях экологизации экономики	1075
Ходжаева Нодирахон Абдурашидовна	
Oziq-ovqat mahsulotlari bozorida yashil marketing strategiyasini qo'llash.....	1078
Po'latova Shahnoza Abdirashitovna	
Agriculture cooperative models	1082
Qo'ldosheva Gulnozaxon Shukurjon qizi	
Iqtisodiy mutanosiblik va uni ta'minlashning ayrim nazariy masalalari.....	1086
Murtazayev Isabek Bazarbayevich	
Biohududlar yashil maqsadlarga erishish yo'lidagi ahamiyati	1094
Galimova Firuza, Dexkanova Nilufar	
MDH mintaqasida transport sohasidagi hamkorlikni rivojlantirishda EOII transport integratsiyasining tashqi omillari va xavflari.....	1099
Xo'jayev Fazliddin Elmurodovich	
O'zbekistonda kichik biznes subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish mexanizmlari	1103
Abdumo'minov Axrorjon Axatjonovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda transport tizimini o'rni	1107
Abduraxmanova Muqaddas Toxtasinovna	
Korxonada marketingning strategik ahamiyati	1113
Egamberdiyev Muzaffar	
Jismoniy shaxslarni kreditlash jarayonlarini takomillashtirish.....	1116
Jurayeva Sevara Zakirovna	
Assessing the effects of GDP expansion on environmental degradation in uzbekistan	1122
Muhammad Eid Balbaa	
Innovation jarayonlarni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy jihatlari.....	1132
To'g'onov Ibrohimxo'ja Otaxo'ja o'gli	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasida nomoddiy aktivlar hisobi va uni takomillashtirish masalalari	1137
Ishankulov Izzatilla Nurillayevich	

The impact of agricultural production on food security in Uzbekistan in the coming years.....	1142
Saydullayev Abbos, Khudoyberdiyev Diyorbek	
Mintaqaviy agrosanoat majmuasida klasterlashning holatini o'rganish va baholashga ilmiy-uslubiy yondashuvlarni tizimlashtirish.....	1148
A.Ch.Boboyev, M.O.Shamsiyeva	
Hududiy barqaror rivojlanishning nazariy asoslari.....	1153
Nazarov Nazirjon Narzilloevich, Umarov Oqil Omiljonovich	
"Asosiy kapitalning iqtisodiy mohiyati, uni tashkil etish va moliyalashtirishning nazariy asoslari"	1158
Zoxidov Tohirjon Mirzfar o'g'li	
Асимптотические свойства момента останова в последовательном оценивании	1162
Турсунов Гафур Таирович	
Qimmatli qog'orlar bozorini raqamlashtirishda tijorat banklarining o'rni.....	1169
Abdukayumov Abduvaxid Abduvasikovich	
Tijorat banklari tomonidan to'lovga layoqatlilikni baholashning o'ziga xos xususiyatlari	1175
Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o'g'li	
Цифровые технологии как драйверы улучшения финансовой оценки предприятий.....	1181
Юсупов Файзулла Якубович	
Qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirishda logistikaning zaruriyati va ilmiy asoslari.....	1190
Abdirashidov Temurbek Abdirashid o'g'li	
To'qimachilik sanoati tarmog'ida innovatsion klasterlarni boshqarish mexanizmi	1194
Muminova Elnorakhon Abduakrimovna	
Milliy iqtisodiyotni innovation rivojlantirish asosida barqaror iqtisodiy o'sishni taminlash	1201
Fayzieva Nilufar Shuxrat qizi	
Пути совершенствования практики управления государственным внешним долгом.....	1206
Бобаккулов Тулкин Ибодуллоевич, Расулова Саида Талатовна	
Moliyaviy pufak xavfi indeksi va uni tijorat banklari faoliyatiga ta'sirini baholash	1210
Botirov Islombek Ulug'bek o'g'li	
Ta'lim oluvchilar kognitiv faolligini rivojlanishiga ta'sir etuvchi o'ziga xos jihatlari.....	1215
Panjiyev Maqsud Aliqulovich	
O'zbekistonda tarmoqlararo klasterlar samaradorligini baholashning o'ziga xos xususiyatlari	1219
Sharipova Zulayho Abdirimovna	
Пути развития фондового рынка на основе цифровых технологий.....	1124
Шукурова Луиза Баратовна, Эшдавлатов Боймурод Соатович	
Riskka asoslangan ichki audit o'tkazishning iqtisodiy mazmuni hamda tashkil etish muammolari	1228
Asfandiyorova Shakina Rustam qizi	
Anoat klasterlarining shakllanishi va rivojlanishi	1231
Saidaxmedov Nemat Hamidovich	
Servis sohasida kichik korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish va ularning mezonlari	1237
Umirov Islombek Furkatovich, Xurramov Shohjahon Abror o'g'li, Muhammadiyev Humoyun Omon o'g'li, Nishonov Ayubxon Isroiljon o'g'li	
Raqamli texnologiyalarning agrar soha rivojiga ta'siri: xorij tajribasi.....	1244
Mambetnazarov Bakhit Bisenbayevich	
Sog'lomlashtirish turizmi faoliyatining boshqaruv samaradorligi: boshqaruv strategiyasi va uning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari	1248
G'ofurov Azizbek Umarjonovich	
O'zbekiston Respublikasida yuk avtomobillari transport xizmatlari ko'rsatish tizimini rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari.....	1253
Ishonkulova Feruza Asatovna	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish – yuqori iqtisodiy o'sish omili sifatida	1257
Muminova Elnorakhon Abduakrimovna, Jo'rayev Asadbek Anvarjon o'g'li	

Korxonalar daromadiga ta'sir qiluvchi risklarni boshqarish asoslarini takomillashtirish Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li	1263
Aholini ish bilan ta'minlashning ijtimoiy – iqtisodiy va huquqiy mexanizmlarini takomillashtirish Zufarova Gulmira Abduxalilovna	1268
Strategik menejment yondashuvlari asosida oliy ta'lim tizimi boshqaruvining xorijiy davlatlar tajribasi..... Avezova Shaxnoza Maxmudjonovna, Po'lotov Shoxrux Shavkatovich	1272
Uzoq muddatli aktivlarga amortizatsiya hisoblash usullari..... Xamdamova Ra'no Bahodir qizi, Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	1278
Iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va uning afzalliklari..... Mirzarayimova Feruza Zokirjon qizi, Levakov Izzatulla Nematillayevich	1284
Tijorat banklarining aktiv operatsiyalari risklarini ekonometrik baholash..... Raxmanov Mexridin Sindarovich	1288
Mechanisms of production management within the framework of the strategy of Uzbekistan Ziyayeva M.M.	1293
Sustainable development priorities and ensuring environmental sustainability: prospects for Uzbekistan..... Seitova Leila Pulatovna	1297
Davlat dasturlarining ijrosi samaradorligini oshirishda samaradorlik auditining rolini oshirish istiqbollari..... Behzod Shamsiddinovich Mirzoev	1303
Mintaqa xalq hunarmandchilikni rivojlantirish orqali aholi bandligini ta'minlashning tahlili..... Norqobilova Feruza Abduhomidovna	1310
Qoraqalpog'iston respublikasida turistik xizmatlar bozorini rivojlantirishning iqtisodiy ahamiyati..... Kusekeev Bayram Kallibekovich	1314
Korxonalarda kadrlar siyosati va mehnatni tashkil etish..... Obidxonov Javoxirxon Avaxonovich	1319
Qoraqalpog'iston Respublikasi sharoitida kunjut yetishtirishni ekonometrik modelashtirish va iqtisodiy samaradorligini oshirish istiqbollari..... Otemisov Sharapat Jangabayevich	1324
Mamlakat iqtisodiy xavfsizligini taminlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni (O'zbekiston Respublikasi misolida)..... Hamidov Mahmudjon Abdug'affor o'g'li, Mamasoliyeva Maktuba Axmadullayevna	1332
Pul aylanmasi mexanizmini amaliy asoslarini takomillashtirish..... Gadoyev So'hrob Jumakulovich	1338
Inson kapitali iqtisodiy kategoriya sifatida mohiyatini va unda ta'limni o'rni..... Abduraxmanov Kamoliddin Batirovich	1345
The role of introduction of the concept "economic production" in industrial enterprises in the development of small business..... Kamilova Anora Nasirovna	1351
O'zbekistonda vakolatli iqtisodiy operatorlar faoliyatini tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish Yo'ldoshev Jasurbek Baxtiyor o'g'li	1355
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida kichik sanoat zonalari faoliyati samaradorligini baholashning ilmiy-uslubiy asoslari..... Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	1360
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning zamonaviy imkoniyatlari Isakov Janabay Yakypbaevich	1364
Investitsion salohiyat tushunchasi va uni boshqarishning zarurligi To'raev Jasurali To'raevich	1375
Samarali boshqaruv strategiyalarini shakllantirishda energiya sarfini optimallashtirish usullari Xamdamova Gavxar Absamatovna	1379

Banklarga zamonaviy xizmat turlarini joriy etishda infratuzilmaning roli	1385
Umarova Malika Baxtiyarovna	
Turistik korxonalar raqobatbardoshligi mohiyati	1391
Mahamadova Muslimaxon Muzaffar qizi	
Tijorat banklarida innovasion faoliyatni rivojlantirish strategiyasining asosiy yo'nalishlari	1394
Rahmanov Zafar Yashinovich	
O'zbekiston yashil iqtisodiyotga o'tish yo'lida: barqaror rivojlanish va energiya samaradorligi.....	1398
Nabiyev Olimjon Abdusalomovich	
Ishsizlikda gender tengsizligini aniqlash metodologiyasini takomillashtirish	1403
Oxunova Oygul Usmonjon qizi	
"O'zbekneftgaz" AJ korxonalariiga kiritilayotgan investisiyalarning iqtisodiy ko'rsatkichlarini tahlili	1409
Yuldoshev Sobir Fayzullaevich	
Сотрудничество таможи с промышленностью: новый взгляд на обеспечение глобальной безопасности и экономической стабильности	1414
Муратова Шохиста Ниматуллаевна	
Agrar sohada kadrlar salohiyatining ishlab chiqarish samaradorligiga ta'siri	1420
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
Влияние туризма на рост экспорта текстильной продукции	1426
Сулейманова Шоира Алавхановна	
Moliyaviy tizimda xavfsizlikni ta'minlash amaliyotini takomillashtirish masalalari.....	1432
Akbarov Behzodxon Ulug'bek o'g'li	
The revenue manager in the hospitality industry	1441
Kalandarova Gulnoza	
The improvement of funding business operations for the local enterprises in the Republic of Uzbekistan through issuing financial securities by means of the Tashkent Stock Exchange.....	1445
Abduganiev Abdulaziz	
Milliy iqtisodiyotimizga qimmatli qog'ozlar bozori orqali investitsiyalarni jalb etish yo'llari.....	1449
Rahimov Jasur To'liqin o'g'li	
O'zbekiston turizm industriyasida ekoturizm iyerarxiyasi: yuqori iqtisodiyot – jamoaga asoslangan ekologik tiklanish.....	1454
Vayskulov Ramazon, Xushvaqto'v Ramziddin, Turayev Javohir	
Роль и значение сферы туризма в переходе к зеленой экономике в Республике Узбекистан.....	1459
Саломов Фаррух Комил Угли	
Tijorat banklari rahbarlarining iqtisodiy komretentligini shakllantirish va xodimlarini boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari.....	1464
Nigmatova Gulnora Nurxanbetovna	
Обесценение активов по МСФО	1469
Якубова Дилфуза Тургуновна	
Barqaror raqamli turizmning rivojlanish modellari: zamonaviy yondashuvlar va istiqbolli strategiyalar	1474
Shirinova Madina Murod qizi, Kaxorov Azamat Abdulloyevich	
Tadbirkorlik faoliyati iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	1481
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li, Ahrorqulov Jonibek Otabek o'g'li	
Turkiy davlatlar tashkilotining iqtisodiy salohiyati	1486
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalarida mahsulotlar eksportining iqtisodiy mexanizmlari va xorijiy tajribasi	1491
Akramova Zuhaxon Baxtiyorjon qizi	
Paxta tozalash korxonalarida pnevmotransport tizimida paxta xomashyosining shikastlanishini aniqlovchi qurilmaning matematik model asosida amaliy tadqiq etish	1496
Boltabayev Bekzod Egamberdiyevich	

Inklyuziv turizm destinatsiyalarini shakllantirishning institutsional asoslari va boshqaruv modellari	1502
Bekzod Sherzodovich Sharipov	
Ishsizlarni rasmiy ish bilan bandligini ta'minlashning yangi usullarini ishlab chiqish imkoniyatlari.....	1509
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Mintaqa investitsion jozibadorligiga ta'sir etuvchi omillarni sotsiologik o'rganish va baholash	1513
J.A.Ismatullaev, A.Q.Do'lanov	
Marketingda sun'iy intellektdan foydalanish samaradorligi	1519
Tohirov Sharofiddin Utkir O'g'li, Umarov Abdulaziz Abdulatib o'g'li, Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
Davlat xaridlari tizimi shaffofligini oshirish orqali tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari	1523
O'roqov Uchqun Yunusovich, Hayitmurodov Samarbek Sanjar o'g'li	
Raqamli yevro va uning rivojlanish bosqichlari	1528
Tursunova I.X, Alimardonov E.D	
O'zbekistonda barqaror biznesni rivojlantirish.....	1531
Nuraliyeva Komila	
Rivojlangan mamlakatlarda investitsiyalarni jalb qilish – iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili.....	1536
Maxmudxodjaev Avaz Yunusjonovich	
O'zini o'zi band qilishni soliqlar vositasida tartibga solish va rag'batlantirishni takomillashtirish masalalari	1540
Ruziev G'anisher Usarovich	
Роль цифровой трансформации в развитии человеческого капитала: новые возможности для узбекистана	1547
Джультатова Светлана Рахматовна	
Sug'urtada anderrayting xizmatini tashkil etishni nazariy asoslari	1554
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Экономическая эффективность оценки жилой недвижимости.....	1559
Суюнов Бехзод Абдумаджитович	
Klaster korxonalariga investitsiyalarni jalb etish	1563
Karimova Nilufar Sadriddin qizi	
Оценка способности отраслей легкой промышленности региона сохранять устойчивость в условиях конкурентной борьбы.....	1567
Рахмонов Хуршид Хайриiddinovich	
Investitsiya loyihalari samaradorligini baholash va monitoringini tashkil etish yo'nalishlari	1574
Ochildiyeva Naima Mengziya qizi, Ollokulova Feruza Mansurovna	
Integratsiya va ekologik maqsadlar: iqtisodiy hamkorlik va barqaror rivojlanish orasidagi bog'liqlik tahlili.....	1579
Akmal Alisher O'g'li Abdujabborov	
Buxoro shahri mehmonxonalarida inklyuziv turizm uchun yaratilgan shart-sharoitlar va ularni rivojlantirish yo'nalishlari	1583
Abror Turobovich Jo'rayev, Istamxo'ja Olimovich Davronov	
Real sektor korxonalarida mahsulot tannarxini tahlil qilish va uni minimallashtirish.....	1588
Xudoyqulov Iloxom Jovmart o'g'li	
The main role of electronic document exchange technologies in the digitization of the economy in Uzbekistan and their development directions.....	1593
Sherali Toshniyozov	
Prospects of digital bank development in Uzbekistan.....	1598
Ziyadullayev Zuxriddin	
O'zbekiston Respublikasining innovatsion ko'rsatkichlarini korrelyatsion regression taxlili	1603
Abdullayev Bahodir Abdug'affarovich	

Innovasion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari.....	1611
Yusupova Jamila Karamatdinovna	
Biriktirilgan va tartibga soluvchi soliqlarning muvofiqligini ta'minlash orqali mahalliy budjetlar moliyaviy barqarorligini ta'minlash mexanizmini takomillashtirish.....	1615
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
Nonparametric sequential point estimation of an unknown characteristic function.....	1621
Rakhimova Gulnoza Gafurovna	
Оценка потенциала инноваций и цифровизации для повышения конкурентоспособности газовой отрасли в Узбекистане	1629
Хамитов Фахри Махмуд угли	
Aksiyadorlik jamiyatlarida soliqlarni rejalashtirish metodologiyasining bazaviy komponentlarini baholash.....	1634
Shermayer Akbar Aqmirzayevich	
Mahalliy budjetlarning moliyaviy faoliyatini amalga oshirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	1639
Inogamov Xayot Ilyasovich	
Oliy ta'lim myassasalarida innovasion menejment strategiyalarini ishlab chiqish va joriy etishning nazariy asoslari.....	1644
Pulatova Dildora	
ECG signallarini tahlil qilish uchun yangi texnikalar.....	1649
Uzoqov Farxod G'afforovich	
Neft shlamlaridan iqtisodiy samarador ikkilamchi xom ashyo olishning tahlili.....	1657
Ochilov Abduraxim Abdurasulovich, O'rinov Xurshidjon Xayriddin o'g'li, Uzakbaev Kamal Axmet uli	
Oilaviy tadbirkorlik va hunarmandchilikni mahallalarda yuritilish holati.....	1662
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna	
Tadbirkorlik subyektlarini innovatsion faoliyatini rag'batlantirish va rivojlantirish.....	1666
Daniyarov Kuatbay Dauirxanovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini baholash.....	1670
Jalilov Bahrom Sotiboldiyevich	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliq mexanizmlari orqali rag'batlantirishning amaliy jihatlari	1674
Ergashev Otamurod Tashtemirovich	
Qurilish sanoati korxonalarida boshqaruvning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish.....	1679
Utarov Doniyorbek G'ayratbek o'g'li, Saidov Mash'al Samadovich	
Barqaror rivojlanish va mintaqalar ijtimoiy-ekologik holati bilan bog'liq tahlillar	1683
Komilova Nilufar Karshiboyevna	
Стратегическое планирование и прогнозирование экономики Узбекистана.....	1692
Тоҳиров Талъат Олимжонович	
Tijorat banklarini tizimi barqarorligi ta'minlovchi aktivlarining prognozi.....	1700
N.Q. Xolov	
Synthesizing System Analysis, Mathematical, and Econometric Modeling to Foster Sustainable Development and Environmental Preservation: A Pathway to Enhancing Happiness and Social Capital.....	1704
Ostonaqulova Gulsarakhon Mukhammadyoqub kizi	
Диверсификация услуг в сельской местности в условиях цифровой экономики	1711
Халимов Шахбоз Халимович	
Kavar (capparis spinosa L.) o'simligining rivojlanish davrlarini mevasining sifat ko'rsatkichlariga ta'siri.....	1716
Merganov Avazxon Turgunovich	
Содействие занятости в сельских районах в целях сокращения масштабов бедности.....	1719
Умирзокова Мухаббат Исмаатжон кизи	
O'zbekistonda yo'llarning sifatini oshirgan holda investitsiyalarni jalb qilish asoslari	1723
Raximov Dilshodjon	
O'zbekistonda tadbirkorlikni innovatsion rivojlantirish holatining iqtisodiy tahlili	1727
Begmatova Shaxnoza Adxamovna	

Innovatsion faoliyatni moliyalashtirish.....	1736
Shamansurova Zilola Abduvahitovna	
Agrar sektorning iqtisodiyotda tutgan o'рни va o'ziga xos jihatlari	1743
Utanov Bunyod Kuvandikovich	
O'zbekistonda ko'chmas mulk hamda baholash xizmatlari bozorining rivojlanish holati.....	1747
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
O'zbekistonning eksportga yo'naltirilgan tarmoqlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish yo'llari	1757
Saparbayev Abat Amanbayevich	
Asosiy vositalar holati tahlilining nazariy asoslarini muhim jihatlari.....	1761
Nurmanov Yarkin Anorboyevich	
Qamrov darajasi past bo'lgan hududlarda maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	1765
Nasurova Kamolaxon Ravshanovna	
Aksiyadorlik jamiyatlarida qimmatli qog'ozlar auditini xalqaro standartlar asosida tekshirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	1771
Rashidov Abror Ro'zimurod o'g'li	
Turistik talablar kontekstida ovqatlantirish xizmatlarining diversifikatsiyasi.....	1775
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
Issues of implementation of international standards of environmental audit in practice	1780
Muxammadjanov Muzaffar Muxammadsolixovich	
Buxgalteriya hisobi milliy standartlarini xalqaro standartlar asosida takomillashtirishning iqtisodiyotimizdagi ahamiyati.....	1784
Narzullayeva Ozoda Qahramon qizi	
Sayyohlar uchun transport xizmatlarining sifat ko'rsatkichlarini baholash.....	1788
Vakilov Ruslan Tillabayevich	
Turistik xizmatlar subyektlari o'rtasidagi fuqarolik-huquqiy munosabatlarning huquqiy asoslari	1792
Sayfiddinov Sharofiddinxo'ja Najmiddin o'g'li	
Qishloq xo'jaligini tartibga solish va prognozlashda kompleks o'zgaruvchili modellardan foydalanish	1796
N.N.Ibragimov	
Korxonalarda ekologik iste'molchilarning xatti-harakatlarini o'rganish.....	1803
Rahmatov Dilshod Sheramat o'g'li	
Improving the international production efficiency of industrial enterprises	1808
Baxanurov Oqil Odil o'g'li, Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
Raqamli bank xizmatlarida sun'iy intellektdan foydalanishning istiqbollari va xavfsizlik masalalari.....	1816
Erdonayev Aliqul Halimovich	
Erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirish masalalari	1821
Muxiddinov Mo'minjon Shavqiddin o'g'li	
Turistik korxonalarda holistik marketing strategiyalari joriy etish mexanizmlari.....	1826
Xajikulov Bektosh Eshmamatovich	
O'zbekistonda milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda demografik jarayonlarning ahamiyati tahlili	1830
Saidov Jo'rabek Nosirxonovich	
O'zbekiston Respublikasi mintaqalarida sanoat korxonalari barqaror rivojlanishining hozirgi kundagi xolati tahlili	1835
Sadriddinov Baxtiyor	
Iqtisodiyotida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish vositalari.....	1843
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Xalqaro tajriba asosida neft-gaz tarmog'i korxonalarini soliqqa tortish mexanizmini takomillashtirish	1847
Jabborov Mashrab Ismoil o'g'li	
Aholining soliq savodxonligi darajasi va soliq intizomi o'rtasidagi bog'liqlik.....	1852
Xatamov Alisher Farxadovich	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarini tayyorlashda innovatsion tarkibiy qismning rolini ortib borishi.....	1857
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	

OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARINI TAYYORLASHDA INNOVATSION TARKIBIY QISMNING ROLINI ORTIB BORISHI

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Email: s.mirzaliyev@tsue.uz

ORCID: 0000-0002-9416-0253

Annotatsiya: Zamonaviy ta'lim tizimining rivojlanishi innovatsion yondashuvlarni keng joriy etishni talab etmoqda. Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida talabalarni tayyorlash jarayonida innovatsion tarkibiy qismlarning roli, ularning ta'lim sifati va talabalarning kompetensiyalarini shakllantirishga ta'siri tahlil qilingan. Tadqiqotda interfaol o'qitish metodlari, raqamli texnologiyalar, loyiha asosida ta'lim hamda kompetensiyaga yo'naltirilgan yondashuvlarning samaradorligi asoslab berilgan. Shuningdek, innovatsion tarkibiy qismlarni joriy etishdagi mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqilgan. Natijada oliy ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarni takomillashtirish bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: innovatsiya, oliy ta'lim, innovatsion tarkibiy qism, raqamli texnologiyalar, interfaol metodlar, kompetensiya, ta'lim sifati.

Abstract: The development of modern education systems requires the wide implementation of innovative approaches. This article analyzes the role of innovative components in the process of training students in higher education institutions and their impact on education quality and competency development. The study substantiates the effectiveness of interactive teaching methods, digital technologies, project-based learning, and competency-based approaches. It also examines existing challenges in implementing innovation in education and suggests possible solutions. As a result, practical recommendations for improving innovative approaches in higher education are proposed.

Key words: innovation, higher education, innovative component, digital technologies, interactive methods, competence, education quality.

Аннотация: Развитие современной системы образования требует широкого внедрения инновационных подходов. В данной статье проанализирована роль инновационных компонентов в процессе подготовки студентов в высших учебных заведениях и их влияние на качество образования и формирование компетенций. Обоснована эффективность интерактивных методов обучения, цифровых технологий, проектного обучения и компетентностного подхода. Также рассмотрены существующие проблемы внедрения инноваций и предложены пути их решения. В результате разработаны практические рекомендации по совершенствованию инновационных подходов в системе высшего образования.

Ключевые слова: инновация, высшее образование, инновационный компонент, цифровые технологии, интерактивные методы, компетенции, качество образования.s

KIRISH

Zamonaviy global iqtisodiyot va bilimlar jamiyatining jadal rivojlanishi oliy ta'lim tizimi oldiga yangi, yanada murakkab vazifalarni qo'yimoqda. Ayniqsa, raqamli transformatsiya, innovatsion iqtisodiyot va mehnat bozorida keskin raqobat sharoitida yuqori malakali, kreativ fikrlaydigan, moslashuvchan hamda amaliy ko'nikmalarga ega mutaxassislarni tayyorlash dolzarb masalaga aylanmoqda. Shu nuqtayi nazardan, oliy ta'lim muassasalarida

talabalarni tayyorlash jarayoniga innovatsion tarkibiy qismlarni keng joriy etish va ularning samaradorligini oshirish bugungi kunning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

So'nggi yillarda ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar, jumladan, interfaol o'qitish metodlari, raqamli texnologiyalar, masofaviy ta'lim platformalari hamda kompetensiyaga asoslangan yondashuvlarning jadal rivojlanishi kuzatilmoqda. Bu jarayon nafaqat ta'lim sifatini oshirishga, balki talabalarning mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish va amaliy faoliyatga tayyorgarlik darajasini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, innovatsion tarkibiy qismlarning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyatini ilmiy jihatdan asoslash, ularning tarkibiy tuzilmasi va samaradorlik ko'rsatkichlarini aniqlash zarurati yanada ortib bormoqda.

Mazkur ilmiy maqolaning dolzarbligi shundan iboratki, unda oliy ta'lim muassasalarida talabalarni tayyorlash jarayonida innovatsion tarkibiy qismning roli, uning ta'lim sifatiga ta'siri hamda zamonaviy sharoitlarda uni rivojlantirish yo'llari kompleks tarzda tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarni takomillashtirish, kadrlar tayyorlash sifatini oshirish hamda mehnat bozori talablariga moslashuvchan mutaxassislarni shakllantirishga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oliy ta'lim tizimida innovatsion tarkibiy qismlarning ahamiyati ko'plab xalqaro tadqiqotlarda keng yoritilgan. Xususan, S. Hoidn va K. Kärkkäinen tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda muammoga asoslangan ta'lim (problem-based learning) va faol o'qitish metodlari talabalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirishda muhim rol o'ynashi asoslab berilgan. Ular ta'lim jarayonida o'qituvchining fasilitator sifatidagi roli ortib borishini ta'kidlaydi, bu esa talabalarning mustaqil bilim olish qobiliyatini kuchaytiradi [1]. Shu bilan birga, OECD tomonidan ishlab chiqilgan innovatsion ta'lim muhitlari konsepsiyasida o'quv jarayonining moslashuvchanligi, o'quvchi markazlashgan yondashuv va texnologiyalar integratsiyasi zamonaviy ta'limning asosiy elementi sifatida e'tirof etiladi [2].

Zamonaviy oliy ta'limning rivojlanish tendensiyalari raqamli transformatsiya bilan bevosita bog'liq bo'lib, M.D. Smith ta'kidlashicha, universitetlar an'anaviy bilim berish markazidan raqamli bilimlar platformasiga aylanib bormoqda. Bu jarayon ta'lim resurslarining ochiqligi, masofaviy o'qitish imkoniyatlari va global bilim almashuvini kengaytiradi [6]. Open University tomonidan ishlab chiqilgan innovatsion pedagogika yo'nalishlari esa yangi o'qitish shakllari, jumladan, raqamli baholash tizimlari, adaptiv o'qitish va sun'iy intellekt asosidagi yondashuvlarning samaradorligini ko'rsatadi [7].

Mehnat bozori talablarining o'zgarishi ham oliy ta'lim tizimida innovatsion tarkibiy qismlarning zarurligini kuchaytiradi. World Economic Forum hisobotlarida ta'kidlanishicha, To'rtinchi sanoat inqilobi sharoitida kreativlik, tanqidiy fikrlash va muammolarni hal etish kabi ko'nikmalar ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Bu esa ta'lim tizimidan aynan innovatsion yondashuvlarni talab qiladi [8]. OECDning Shvetsiya tajribasiga bag'ishlangan tadqiqotida esa oliy ta'limda innovatsiya va tadbirkorlikni rivojlantirish universitetlarning iqtisodiy tizim bilan integratsiyasini kuchaytirishi ko'rsatilgan [9].

Shuningdek, zamonaviy o'qitish metodlari orasida moslashuvchan va agil yondashuvlar alohida o'rin tutadi. M. Neumann va L. Baumann tadqiqotlarida eduScrum kabi metodlar talabalarning jamoaviy ishlash, vaqtni boshqarish va amaliy muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida ko'rsatilgan [10]. J.C. Corbo va hammualliflar esa ta'lim tizimida innovatsiyalarni joriy etish faqat metodlar bilan cheklanmasdan, balki tashkilot madaniyatini o'zgartirishni ham talab qilishini ta'kidlaydi [11]. Shu bilan birga, masofaviy ta'lim texnologiyalari ham innovatsion tarkibiy qism sifatida muhim ahamiyat kasb etib, M. Syvyi va boshqalar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ularning ta'lim jarayonini kengaytirish va moslashuvchan qilishdagi roli asoslab berilgan [12].

Umuman olganda, tahlil qilingan adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim tizimida innovatsion tarkibiy qismlar nafaqat o'qitish metodlari va texnologiyalarini yangilash, balki ta'lim muhitini tubdan transformatsiya qilish bilan bog'liq bo'lib, bu jarayon talabalarning zamonaviy mehnat bozori talablariga moslashuvchan, kreativ va yuqori malakali mutaxassis sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda oliy ta'lim muassasalarida talabalarni tayyorlash jarayonida innovatsion tarkibiy qismlarning o'rni va ta'sirini aniqlash maqsadida birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlar yig'ildi. Birlamchi ma'lumotlar talabalar, professor-o'qituvchilar va ta'lim jarayonida ishtirok etuvchi boshqa subyektlar o'rtasida o'tkazilgan so'rovnoma hamda yarim tuzilgan intervyular orqali olindi. Ikkilamchi ma'lumotlar esa ilmiy maqolalar, xalqaro tashkilotlar hisobotlari, milliy statistik ma'lumotlar va oliy ta'lim tizimiga oid normativ-huquqiy hujjatlar asosida shakllantirildi. Olingan ma'lumotlar statistik va iqtisodiy tahlil usullari yordamida qayta ishlanib, korrelyatsion tahlil, qiyosiy tahlil hamda dinamik tahlil metodlari qo'llanildi. Shuningdek, sifat tahlili doirasida ekspert baholari

va kontent tahlil usullari orqali innovatsion yondashuvlarning samaradorligi baholandi. Natijada innovatsion tarkibiy qismlarning ta'lim sifati va talabalarning kompetensiyalariga ta'siri tizimli ravishda aniqlab berildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Oliy ta'lim muassasalarida talabalarni tayyorlash jarayonida innovatsion tarkibiy qismlarning roli so'nggi yillarda keskin ortib bormoqda. Bu jarayon, avvalo, global iqtisodiyotda bilim va texnologiyalarning ustuvor ahamiyat kasb etishi, mehnat bozori talablarining o'zgarishi hamda raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi bilan izohlanadi. An'anaviy ta'lim modellari asosan nazariy bilimlarni uzatishga yo'naltirilgan bo'lsa, innovatsion yondashuvlar talabalarda amaliy ko'nikmalarni shakllantirish, mustaqil fikrlashni rivojlantirish va muammoli vaziyatlarda samarali qaror qabul qilish qobiliyatini oshirishga xizmat qilmoqda.

Innovatsion tarkibiy qism, avvalo, ta'lim jarayonining mazmuni, shakli va metodlarida o'z aksini topadi. Ta'lim mazmunida yangiliklar yangi fanlar, modullar va interdiscipliner yondashuvlar orqali namoyon bo'lsa, o'qitish metodlarida interfaol usullar, muammoli o'qitish, loyiha asosida ta'lim (project-based learning), "flipped classroom" modeli kabi yondashuvlar keng qo'llanilmoqda. Ushbu metodlar talabalarning o'quv jarayonidagi faolligini oshiradi, bilimlarni passiv qabul qilishdan faol o'zlashtirishga o'tishni ta'minlaydi. Natijada talaba o'qituvchi tomonidan berilgan ma'lumotni qabul qiluvchi emas, balki bilim yaratish jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi.

Shu bilan birga, innovatsion tarkibiy qismlarning muhim elementi sifatida raqamli texnologiyalarni ko'rsatish mumkin. Masofaviy ta'lim platformalari, elektron kutubxonalar, sun'iy intellekt asosidagi o'quv tizimlari, virtual laboratoriyalar kabi vositalar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Raqamli texnologiyalar yordamida talabalarga individual yondashuvni amalga oshirish, ularning bilim darajasiga mos o'quv materiallarini taqdim etish hamda o'quv jarayonini real vaqt rejimida monitoring qilish imkoniyati yaratiladi. Bu esa ta'lim sifatini oshirish bilan birga, resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi.

Oliy ta'lim tizimida innovatsion tarkibiy qismlarning joriy etilishi talabalarning kompetensiyalarini rivojlantirishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Xususan, kommunikativ kompetensiya, axborot bilan ishlash ko'nikmalari, tanqidiy va kreativ fikrlash, jamoada ishlash qobiliyati kabi universal ko'nikmalar shakllanadi. Shu nuqtayi nazardan, innovatsion yondashuvlar nafaqat bilim berish, balki shaxsni har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim omil hisoblanadi. Quydagi jadvalda innovatsion tarkibiy qismlarning talabalarda shakllanadigan asosiy kompetensiyalarga ta'siri umumlashtirilgan holda ko'rsatiladi (1-jadval).

1-jadval. Innovatsion tarkibiy qismlarning talabalarda shakllanadigan kompetensiyalarga ta'siri¹

Innovatsion tarkibiy qism	Qo'llaniladigan metod yoki vosita	Shakllanadigan asosiy kompetensiyalar	Kutilayotgan natija
Interfaol o'qitish metodlari	Munozara, "case study", guruhli ishlar	Kommunikativlik, tanqidiy fikrlash, jamoada ishlash	Talabalarning faol ishtiroki va fikrlash faolligi oshadi
Loyiha asosida ta'lim (PBL)	Amaliy loyihalar, muammoli vazifalar	Muammo yechish, amaliy ko'nikmalar, mustaqil ishlash	Nazariya va amaliyot integratsiyasi kuchayadi
Raqamli ta'lim texnologiyalari	LMS, onlayn platformalar, AI tizimlar	Axborot bilan ishlash, raqamli savodxonlik	Individual o'qitish va moslashuvchanlik ta'minlanadi
"Flipped classroom" modeli	Oldindan material o'rganish, darsda muhokama	Mustaqil o'rganish, analitik fikrlash	Dars samaradorligi va chuqur tushunish darajasi oshadi
Virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar	Modellash, tajriba simulyatsiyasi	Tadqiqot ko'nikmalari, innovatsion fikrlash	Amaliy tajriba olish imkoniyati kengayadi
Kompetensiyaga asoslangan yondashuv	Modul tizimi, baholash mezonlari	Kasbiy kompetensiyalar, moslashuvchanlik	Mehnat bozori talablariga mos mutaxassis shakllanadi

Ushbu jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsion tarkibiy qismlar ta'lim jarayonida ko'p yo'nalishli ta'sirga ega bo'lib, faqat bilim berish bilan cheklanmaydi, balki talabalarning kompleks kompetensiyalarini rivojlantiradi. Ayniqsa, interfaol metodlar va loyiha asosida ta'lim tanqidiy fikrlash hamda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishda yuqori samaradorlikka ega. Raqamli texnologiyalar esa ta'lim jarayonini individuallashtirish va moslashuvchan qilish orqali o'zlashtirish darajasini oshiradi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlarning uyg'un qo'llanilishi natijasida talabalar nafaqat nazariy bilimga ega bo'ladi, balki real mehnat bozori sharoitida samarali faoliyat yurita oladigan malakali mutaxassis sifatida shakllanadi.

1 Manba: Muallif ishlanmasi

Innovatsion tarkibiy qismlarning samaradorligini baholashda ularning ta'lim natijalariga ta'sirini kompleks tahlil qilish muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlardan foydalanilgan ta'lim jarayonida talabalar tomonidan o'zlashtirilgan bilimlar darajasi an'anaviy usullarga nisbatan yuqoriroq bo'ladi. Masalan, loyiha asosida ta'lim jarayonida talabalar nazariy bilimlarni amaliy vazifalar orqali mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'lib, bu ularning kasbiy tayyorgarlik darajasini sezilarli oshiradi. Shuningdek, raqamli platformalar orqali o'qitish talabalar uchun o'quv jarayonini moslashuvchan qiladi, bu esa ularning o'zlashtirish ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Biroq innovatsion tarkibiy qismlarni joriy etish jarayonida qator muammolar ham yuzaga kelishi mumkin. Xususan, o'qituvchilarning innovatsion metodlardan foydalanish bo'yicha yetarli malakaga ega emasligi, texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi hamda ayrim talabalar tomonidan yangi yondashuvlarga moslashishdagi qiyinchiliklar ushbu jarayon samaradorligini pasaytirishi mumkin. Shu sababli innovatsion tarkibiy qismlarni samarali joriy etish uchun kompleks yondashuv zarur bo'lib, bunda kadrlar salohiyatini oshirish, moddiy-texnik bazani mustahkamlash va metodik ta'minotni takomillashtirish muhim o'rin tutadi.

Innovatsion tarkibiy qismlarning samaradorligi ularni boshqarish mexanizmlariga ham bevosita bog'liqdir. Ta'lim muassasalarida innovatsiyalarni joriy etish jarayonini tizimli ravishda tashkil etish, monitoring va baholash mexanizmlarini ishlab chiqish zarur. Bu borada indikatorlar tizimini shakllantirish, ya'ni ta'lim sifati, talabalar o'zlashtirishi, innovatsion metodlardan foydalanish darajasi kabi ko'rsatkichlar asosida baholash muhim ahamiyat kasb etadi. Quyidagi jadvalda innovatsion tarkibiy qismlarning samaradorligini baholash uchun asosiy ko'rsatkichlar tizimi keltiriladi (2-jadval).

2-jadval. Innovatsion tarkibiy qismlarning samaradorligini baholash ko'rsatkichlari tizimi²

Baholash yo'nalishi	Ko'rsatkich nomi	O'lchov birligi	Mazmuni
Ta'lim sifati	O'zlashtirish darajasi	Foiz (%)	Talabalarning fanlarni o'zlashtirish darajasi
Ta'lim sifati	Akademik natijalar o'sishi	Foiz (%)	Semestrlar kesimida natijalarning o'sish dinamikasi
Innovatsion faoliyat	Innovatsion metodlardan foydalanish ulushi	Foiz (%)	Darslarda innovatsion yondashuvlar qo'llanilish darajasi
Innovatsion faoliyat	Raqamli texnologiyalar integratsiyasi	Indeks (0–1)	Ta'lim jarayonida raqamli vositalardan foydalanish darajasi
Talabalar faolligi	Darsdagi ishtirok darajasi	Foiz (%)	Talabalarning faol qatnashish ko'rsatkichi
Talabalar faolligi	Mustaqil ishlar ulushi	Foiz (%)	Mustaqil topshiriqlarni bajarish darajasi
Kompetensiya rivoji	Amaliy ko'nikmalar shakllanishi	Ball (1–5)	Talabalarning amaliy bilim va ko'nikmalari bahosi
Kompetensiya rivoji	Tanqidiy fikrlash darajasi	Ball (1–5)	Muammoli vaziyatlarni tahlil qilish qobiliyati
Moslashuvchanlik	Bitiruvchilarning bandlik darajasi	Foiz (%)	Ishga joylashgan bitiruvchilar ulushi
Moslashuvchanlik	Mehnat bozori talablariga moslik	Indeks (0–1)	Tayyorlangan kadrlarning bozor talablariga muvofiqligi

Ushbu jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsion tarkibiy qismlarning samaradorligini baholash ko'p mezonli yondashuvni talab qiladi. Faqat akademik natijalar bilan cheklanib qolmasdan, talabalar faolligi, kompetensiyalar rivoji hamda mehnat bozori bilan uyg'unlik darajasi ham hisobga olinishi zarur. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar integratsiyasi va innovatsion metodlardan foydalanish ulushi ta'lim sifatiga bevosita ta'sir qiluvchi asosiy omillar sifatida namoyon bo'ladi. Shu bilan birga, bitiruvchilarning bandlik darajasi va ularning amaliy tayyorgarligi innovatsion ta'limning yakuniy samaradorligini aks ettiruvchi muhim indikatorlar hisoblanadi.

Shuningdek, innovatsion tarkibiy qismlar oliy ta'lim tizimining raqobatbardoshligini oshirishda ham muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy ta'lim xizmatlari bozorida universitetlar o'rtasida raqobat kuchayib borayotgan bir sharoitda innovatsion yondashuvlarni joriy etgan ta'lim muassasalari ustunlikka ega bo'lmoqda. Bu esa, o'z navbatida, xorijiy talabalarni jalb qilish, xalqaro reytinglarda yuqori o'rinlarni egallash hamda ilmiy tadqiqot faoliyatini rivojlantirish imkonini beradi. Innovatsion tarkibiy qismlar nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki oliy ta'lim muassasasining umumiy imijini ham mustahkamlaydi.

2 Manba: Muallif ishlanmasi

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim muassasalarida talabalarni tayyorlash jarayonida innovatsion tarkibiy qismlarning roli zamonaviy sharoitda hal qiluvchi ahamiyat kasb etmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlar ta'lim sifatini oshirish, talabalar kompetensiyalarini rivojlantirish hamda ularning mehnat bozori talablariga moslashuvchanligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar va kompetensiyaga asoslangan yondashuvlarning uyg'un qo'llanilishi natijasida talabalar nafaqat nazariy bilimlarni o'zlashtiradi, balki amaliy ko'nikmalarni ham shakllantiradi. Shu bilan birga, innovatsion tarkibiy qismlarni samarali joriy etish uchun tizimli yondashuv, malakali kadrlar va zamonaviy infratuzilma zarurligi aniqlandi.

Mazkur yo'nalishni yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq:

1. Oliy ta'lim muassasalarida professor-o'qituvchilarning innovatsion pedagogik texnologiyalar bo'yicha malakasini muntazam oshirish tizimini yo'lga qo'yish.

2. Ta'lim jarayoniga zamonaviy raqamli texnologiyalarni keng joriy etish va moddiy-texnik bazani mustahkamlash.

3. O'quv dasturlarini mehnat bozori talablariga mos ravishda yangilab borish hamda amaliy komponent ulushini oshirish.

4. Talabalarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan metodlarni keng qo'llash.

5. Innovatsion ta'lim jarayonini baholash uchun aniq indikatorlar tizimini joriy etish va monitoring mexanizmlarini takomillashtirish.

6. Universitetlar, biznes subyektlar va ilmiy tadqiqot markazlari o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish orqali dual ta'lim elementlarini rivojlantirish.

7. Xalqaro tajribalarni o'rganish va ularni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish asosida innovatsion modelni takomillashtirish.

Ushbu takliflarning amaliyotga joriy etilishi oliy ta'lim tizimining sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarilishiga, raqobatbardosh va yuqori malakali kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. S. Hoidn, K. Kärkkäinen. Promoting Skills for Innovation in Higher Education: A Literature Review on the Effectiveness of Problem-based Learning and of Teaching Behaviours. – Paris: OECD Publishing, 2014. – 63 p.
2. OECD. The OECD Handbook for Innovative Learning Environments. – Paris: OECD Publishing, 2017. – 300 p.
3. OECD. Measuring Innovation in Education 2023. – Paris: OECD Publishing, 2023. – 250 p.
4. OECD. Teaching Practices and Pedagogical Innovations: Evidence from TALIS. – Paris: OECD Publishing, 2019. – 180 p.
5. OECD. Learning Our Lesson: Review of Quality Teaching in Higher Education. – Paris: OECD Publishing, 2013. – 210 p.
6. M.D. Smith. The Abundant University: Remaking Higher Education for a Digital World. – Cambridge: MIT Press, 2023. – 296 p.
7. Open University. Innovating Pedagogy 2017: Exploring New Forms of Teaching, Learning and Assessment. – Milton Keynes: Open University, 2017. – 60 p.
8. World Economic Forum. The Future of Jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution. – Geneva: WEF, 2016. – 167 p.
9. OECD. Supporting Entrepreneurship and Innovation in Higher Education in Sweden. – Paris: OECD Publishing, 2021. – 120 p.
10. M. Neumann, L. Baumann. Agile Methods in Higher Education: Adapting and Using eduScrum with Real World Projects. – Hannover: Hochschule Hannover, 2021. – 15 p.
11. J.C. Corbo, D.L. Reinholz, M.H. Dancy, S. Deetz, N. Finkelstein. A Framework for Transforming Departmental Culture to Support Educational Innovation. – Colorado: University of Colorado, 2014. – 25 p.
12. M. Syvyi, O. Mazbayev, O. Varakuta, N. Panteleeva, O. Bondarenko. Distance Learning as Innovation Technology of Education. – Kyiv: 2022. – 12 p.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2024. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

